

Vapaa-ajan asumisen tulevaisuus vaatii toimenpiteitä nyt

Etelä-Savon elinvoimaisuuden yksi merkittävästä tekijöistä on vapaa-ajan asutus. Onhan maakuntamme kesämökkeilyn kärkialuetta ja sijainti houkuttaa vapaa-ajan asukkaita. Osasta mökeistä on tullut jo lähes ”ykköskoteja.” Kesämökkien määrän kasvu oli vilkkaimmillaan 1980-luvulla. Nyt tahti on noin 2000 uutta mökkiä vuodessa, joista noin 10 % rakennetaan Etelä-Savoon. Samaan aikaan mökkejä autioituu tai uusia rakennetaan vanhojen tilalle.

Etelä-Savon kauppakamari ja Etelä-Savon Yrittäjät kantavat huolta vapaa-ajan asumisen edellytyksistä ja tulevaisuudesta. Huoli on kaikkien toimijoiden yhteinen. Tulevaisuuden hyväksi on tehty toistaiseksi kovin vähän yhteisiä suunnitelmia ja toimenpiteitä. Emme voi vain luottaa vapaa-ajan asukkaiden pysymiseen seudulla hamaan tulevaisuuteen. Heidän läsnäolonsa monella mökkivoittoisella paikkakunnalla takaa myös ympärivuotiset palvelut paikallisille asukkaille.

Ikäluokkien pieneneminen johtaa siihen, että mökkejä on jossain vaiheessa yksinkertaisesti liikaa. Nuoremmat sukupolvet saattavat löytää itsensä tilanteesta, jossa perheellä on useampia mökkejä. Tällöin on tehtävä valinta: yhtä kehitetään ja käytetään, muut hylätään tai myydään.

Nykyajan vapaa-ajan asukas odottaa paikkakunnalta palveluita, hyvää ilmapiiriä, osallistumista sekä kulttuuri- ja tapahtumatarjontaa. Joku heistä saattaa jopa haluta muuttaa mökilleen pysyvästi. Mökin sijainti on merkittävä tekijä, mitä kauempana vapaa-ajanasunto on kotoa, sitä parempi on paikkakunnan oltava.

Kehittämistyö on pitkäjänteinen prosessi. Siihen tarvitaan tavoitteiden kirkastamista, yhteisiä foorumeja ja resurssien oikeaa kohdentamista, seurantaa ja ennen kaikkea toimintaa. Hyviä käytäntöjä on laajennettava ja vastattava kaunistelematta kysymykseen, miten meidän kuntamme ja maakuntamme vastaa kiristyvään kilpailuun vapaa-ajanasukkaiden sydämistä.

Idea kopiotavaksi

Hyvä esimerkki kehittämistyöstä löytyy Kangasniemeltä. Kunnassa on loma-asuntoja noin 3800, joista noin puolet on ulkopaikkakuntalaisten omistamia. Yrittäjäyhdistys ja kunta toteuttivat tarvekyselyn ulkopaikkakuntalaisille vapaa-ajan asunnon omistajille 2017.

Keskeisiä kysymyksiä olivat: Miten loma-asukkaat viihtyisivät paikkakunnalla kauemmin? Miten he innostuisivat tekemään etätöitä ja kenties muuttaisivat paikkakunnalle ja kuinka yrittäjät voivat hyödyntää tämän voimavaran?

Kyselyyn vastasi yli 400 loma-asukasta, mikä osaltaan kertoo aiheen kiinnostavuudesta ja merkityksestä. Kyselyn tulosten perusteella toteutettiin vapaa-ajanasunnoilla viime vuonna runsaasti rakennus- ja suunnittelutoimenpiteitä. Nyt toteutetaan uusi kierros jo seurannassa olevien kanssa sekä uusia remontteja ja suunnitelmia otetaan toteutukseen. Myös yhteydenpito vapaa-ajan asukkaisiin on tiivistä: uutiskirje kerran kuussa, mökkitohtori vastaa kysymyksiin ja mökkiprojekti on esillä eri tapahtumissa ympäri vuoden.

Teppo Leinonen
toimitusjohtaja
Etelä-Savon kauppakamari

Mirja Haavikko
toimitusjohtaja
Etelä-Savon Yrittäjät